

הושענא רבה שמיני עצרת ושמחת תורה (2)

הושענא רבה

גמר הדין בהושענא רבה מאוצר מתנת חינוך!

ידוע מה שאמרו שגמר הדין הוא בהושענא רבה, וכן מפורש ב**זוהר הקדוש** (פרשת צו). אך מאידך מדברי הגמרא (ראש השנה טז.) נראה שגמר הדין הוא ביום הכיפורים. יש לבאר: שביום הכיפורים אדם נידון אם הוא ראוי לפי מעשיו, אך הלא אמרו (שמות רבה מה, ו): שיש אוצר של מתנת חינוך, וגם מי שעל פי מעשיו אינו ראוי, יכול לקבל מאוצר זה, וזה מה שנידון האדם בסוכות: האם הוא ראוי לקבל שפע מאותו אוצר של מתנות חינוך. ולכן לוקחים בהושענא רבה ערבות שאין בהם טעם ולא ריח, וכדברי חז"ל (ויקרא רבה ל, יא), שהן מרמזות על בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מצוות, לרמז שביום זה גם הם יכולים להיוושע, אך זאת בתנאי שירגישו בעצמם שאינם ראויים ואין להם משל עצמם כלום אלא מחמת התבטלותם לצדיקים, ולכן בסוכות נאגדים יחד עם האתרוג הלולב וההדסים, כדי שיכפרו אלו על אלו, כדברי המדרש, אך בהושענא רבה לוקחים את הערבה בפני עצמה, לרמז שיש לו לאדם להגיע אז להכנעה ובושה כדי שיבין וישכיל שאין בו היכולת אפילו להתאגד עם הצדיקים, ולכן עומד בפני עצמו. אך מאידך, קשה לאנשים פשוטים להגיע להכנעה שכזו, שהרי הכנעה היא מדריגה, מנין לאנשים פשוטים מדריגה שכזו? ולכן צריך להקדים את איגודו עם האתרוג, שהוא כנגד אלו שיש להם טעם וריח, ומכח אגודתם יחד יכולים אחר כך להגיע להכנעה אמיתית ולהכיר בשפלותם, עד שאין בהם היכולת אפילו להיות באגודה אחת מהם. ולכן בהושענא רבה הערבה ניטלת בפני עצמה, וזו גמר ישועתם להגיע לידי שפלות כזו, ואמנם משום כך נקרא היום בשם "**הושענא רבה**"

כמוצא שלל רב סוכות בשם הרב פרומר מקוויגלוב

שמיני עצרת

מעלת יום שמיני עצרת

כתב הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל: מאוד מאוד יזהר בתפילות שמיני עצרת, לאומרם בכוונה גדולה, כי מלבד שכל תיקון של הימים, מיום ראש השנה עד שמיני עצרת הוא נשלם, והכל תלוי ביום הזה. עוד יש בה, כי אין בכל הימים ימי רצון לה', לשמוע ה' תפילתו בכל מה דבעי כהיום הזה. כמו שאמרו **זוהר הקדוש** וז"ל: ובהוא חדותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו, ומאן דיתיב עם מלכא ונטל ליה בלחודיה כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה, ועל דא ישראל שראן ועמין עובדי זרה מסיימי. **תרגום ללשון הקודש**: באותו יום לא נמצאים עם המלך רק ישראל לבד, ומי שיושב עם המלך ונמצא

לבד, כל מה ששואל נותנים לו. הנה מבואר מלשון הזוהר הקדוש, דכל מה ששואל מהקב"ה, מקבל תפילתו ועושה בקשתו, וא"כ מן הראוי הוא להיות כל היום מתבודד עם קונו ללמוד בתורה ולעתור ולרצות לפני ה' שישמע תפילתו ויעשה בקשתו, וזה ברור.

ספר "אוצרות התורה סוכה"

אחרי שמיני עצרת אין עוד פרידה מהקב"ה

ביום השמיני מקרא קנש יתיה לכם והקרבתם אשה לה' עֲצֶרֶת הוּא (ויקרא כד. לו)

מה פשרה של אותה עצרת שנצטוינו עליה? מובא ברש"י (שם): "**עֲצֶרֶת הוּא**", עצרתי אתכם אצלי, כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנו להיפטר, אמר בני, בבקשה מכם, עכבו עימי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם. ולכאורה, מקשה ה"גשמי ברכה" מה מרויח המלך בכך, שמבקש להתעכב אצלו רק עוד יום אחד, הלא כשיעבור היום ההוא, שוב יעמוד בפני פרידה קשה? יש לומר, שאין בעיניו סתם, כי בזה באמת אין שום טעם, אלא היום הזה נועד להידבק ולהתאחד עם האבא, באופן כזה שהפרידה והמרחק לא יורגשו עוד, ואכן, יום שמיני עצרת הוא יום שמחת תורה, יום שמחודד יותר את האחדות של עם ישראל עם קודשא בריך הוא ואורייתא. ואכן לאחר שמיני עצרת, על ידי התורה ששמחנו עימה ודבקנו בה, אנו נשארים חבוקים ודבוקים בהשי"ת, וכבר לא קשה עליו פרידתנו, כי אף שאנו עוזבים את בית המקדש וירושלים, אולם אנו נשארים חבוקים עם התורה והקב"ה בכל מקום שאנו נמצאים.

ספר "זמתיק האור סוכות"

שמחה תורה

לרקוד לכבוד התורה בכל כוחו

כתוב בספר "**שלמי תודה**": **המהרי"ק** הביא תשובת רב האי גאון, שכתב, ביום שמחת תורה רגילים אצלנו לרקוד בו אפילו כמה זקנים בשעה שאומרים קילוסים לכבוד התורה, אע"פ שאין מרקדין ביו"ט, משום כבוד התורה, נהגו היתר.

במ"ב (סי תרס"ט סק י"א) הוסיף בשם ה"ביכורי יעקב": ולכן יש להתאמץ בזה לרקוד לכבוד התורה, כמו שכתוב גבי דוד המלך, שהיה מפזז ומכרכר בכל עוז לפני ה', וכן כתבו משם האר"י ז"ל, ובזה מקבל הארת התורה וקדושה עליונה, וכבר העירו משם האר"י ז"ל שאמר, שהמעלה העליונה שהשיג באה לו, על ידי שהיה בכל עוז בשמחה של מצוה, ואל יאמר אדם אין זה כבודי וכבוד התורה לרקד לפני העם כאחד הריקים, שהרי היה

הלכה: ממצוא חפצך ודבר דבר ודין תוספת יו"ט

כתב השו"ע (סי תצה ס"א): כל מלאכה האסורה בשבת אסורה ביו"ט, בין שאיסורה מה"ת בין שאיסורה משום שבות (מ"ב סק"א). ובכלל זה כל מה שאסרו בשבת משום ממצוא חפצך ודבר דבר, שלא יהא דיבורך כדיבורך של חול וכו' אסור גם ביו"ט. ודע כי צריך להוסיף מחול על הקודש ביו"ט כמו בשבת בכניסתו וביציאתו. וההמון טועים בזה וחושבים שביו"ט אין דין הוספה מחול על הקודש. אמנם אין מצות הוספה כי אם לענין שביתה ממלאכה, אבל לענין שארי דברים התלויים בקדושת היום כגון מצות מקרא קודש(שמחת יו"ט) אין צריך להוסיף מחול על הקודש.

ספר "פסקי תשובות" חלק ה'

פתגם: מילה שיצאה מבין השפתיים, עשויה להישמע בין אלפים.

ספר "שמחלה"

חקירה: שמיטת כספים

לשיטת היראים שאינו נשמט מאליו אלא צריך לומר לו משמט אני הוא רק מצוה, או חיוב ממוני לשמט (שיעורי ר' שמואל מכות עמוד קסב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: קנאה לשם קנאה

בעל ה"חתם סופר" נפשו היתה סולדת מאותם עניים שמקנאים בעשירים לשם קנאה בעלמא ועינם צרה ברווחתם. הוא היה אומר: כתוב בקהלת: מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל, והשבע לעשיר אינו מניח לו לישון. הוה אומר: מתוקה שנת העובד ודי לו במה שיש לאכול, אם מעט ואם הרבה, והמחסור אינו גוזל את שנתו. אבל השבע של העשיר הוא שאינו מניח לו לעני לישון.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קג)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי וזוירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת גייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, ראובן בן איזא, שמחה גיזות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

זה החטא של מיכל בת שאול שהשיב לה לדוד המלך: "ונקלתי עוד מזאת "

ספר אוצרות התורה סוכה"

הרמב"ם (הל' לולב פ"ח הטו) כתב: השמחה שישמח בה האדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי ליפרע ממנו, שנאמר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לב", וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה. ועל זה הזהיר שלמה המלך ואמר "אל תהדר לפני המלך", וכל המשפיל עצמו ומקיל גופו במקומות אלו הוא הגדול המכובד העובד מאהבה, וכן אמר דוד המלך "ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני", ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', שנאמר "והמלך דוד מפוז ומכרכר לפני ה'".

בספר "פלא יועץ" כתב: ומנהגן של ישראל, שעושיין חתני תורה בכל שמחת תורה וזמן שמחה הוא לכל ישראל, ישמח ישראל בעושייו, שמחה של מצוה לגומרה של התורה וכו', ובפרט בעת שעושיין שבע הקפות מנהג חסידים ואנשי מעשה לפזז ולכרכר בשירות ותשבחות ושמחות וגיל, והיא סגולה נפלאה לזכות לו ולזרעו לכתרה של תורה.

בספר "יסוד ושורש העבודה", כתב, וכבר הובא בספרים גודל מעלת אדם המרבה בכל מיני שמחות לפני הספר תורה, שבזה מעורר גם כן למעלה בעולמות העליונים הקדושים שמחה וחדווה עצומה, וכל הזהיר בשמחה של תורה ביום הזה, בטוח שלא יפסוק תורה מזרעו.

בסידור "בית יעקב" להיעב"ץ הביא מה שכתב **המהר"ח ז"ל**: ראיתי למורי (האר"י ז"ל), שהיה הולך לפני הספר תורה מרקד ומרנן ומסבב עמהם בשמחה גדולה ועצומה בכל יכלתו, ואחר כך כשהיו הולכין לבית הכנסת אחר והיו עושיין גם הקפות עם הספר תורה היה מסובב עמהם מרקד מנגן בשמחה גדולה, וכן בעוד בית אחר היה עושה כן.

בספר "חרדים", כתב: ולפי רוב השמחה יגדל שכרו, וכן גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק לוריא זצ"ל לאיש סודו, שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית, ואמר היינו דכתיב "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" פירוש מרוב כל: מכל מיני תענוגים שבעולם ומכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות.

במשנה ברורה (סי תרס"ט י"א) כתב: וגם על הגר"א כתבו שהיא מרקד לפני הספר תורה בכל כוחו.

ספר "אוצרות שבתורה סוכות"

